

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se bla govolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Povodom imenovanja mokronoškega notarja.

Notarsko mesto v Mokronogu je odano. Imenovan je za to mesto gospod, ki je doslej služboval na Spodnjem Štajerskem in sicer v Ptuj, narodnjak, proti čigar osebi nimamo čisto nič, in ki bode brez vsacega dvoma prevzete dolžnosti tako izpolnjeval, kakor se gre.

Izgovoriti pa moramo o tem imenovanju vendar le nekaj besed, ker utegne postati usodnega pomena za spodnještajersko notarsko zbornico.

Mi nikakor ne odrekamo štajerskim Slovincem pravice do javnih služb na Kranjskem. Prav na Kranjskem smo najmanj partikularisti. V tem, ko vlada ponekod mej obmejnimi Slovenci veliko nasprotje proti Kranjcem in so pred kratkim v Zagrebu celo z odra Kranjce zasmehovali, ni pri nas niti sledu takemu mišljenju in tudi ni želeli, da bi se udomačilo, saj nam v narodnem oziru ne more nobena stvar tako škodovati, kakor tak neumesten in nezdrav provincializem.

Nasprotno pa se nam dozdeva, da bi tudi vsak narodnjak moral gledati na to, da v obmejnih pokrajinah zasedejo Slovenci kolikor možno javnih mest, in da ne pustijo javne službe tako iz lahke, kakor se to večkrat zgodi na Štajerskem.

Znano je, kako stališče zavzema vlada glede notarskih mest na Spodnjem Štajerskem. Če le more, potisne slovenskega notarja na Kranjsko, nasprotno pa se le izjemoma zgodi, da pride tudi s Kranjskega kak slovenski notar na Štajersko. Taki slučaji so tako redki, da jih je lahko na prstih sešteti.

Vladni namen je očiten. Kakor skuša s Spodnjega Štajerskega odpraviti slovenske sodne uradnike in jih nadomestiti z nemškimi, tako dela tudi z notari. Na vsako mesto, ki je zavzema slovenski notar, poskuša spraviti Nemca, kajti po mnenju nemških birokratov, ki so prava poguba za državo in zlasti za naš slovenski narod, je tudi Spodnja Štajerska nemška pokrajina. Za to, da je masa spodnještajerskega pre-

bivalstva slovenske narodnosti, da je mej to slovensko maso samo nekaj malo nemških pik, za vse to se nemška birokracija ne briga, vzlic vsemu temu se peha za to, da uveljavi nemški binkoštni program.

Kar so Zgornji Štajerci v tem programu določili za Spodnje Štajersko, je višek impertinence, je naravnost blazno, a najsmesnejše pri tem je, da hoče birokracija ta nemški program izvršiti in uveljaviti, v kolikor je to pač v njenih močeh.

Pred vsem hoče spraviti notarsko zbornico za Spodnji Štajer v nemške roke. Ta zbornica je sicer še v slovenskih rokah, toda po mahinacijah raznih vlad se je doseglo, da se je slovenska večina v notarskem kolegiju znatno skrčila, in da je zdaj vsled odhoda notarja iz Ptuja v Mokronog ta večina v nevarnosti, ako se za Ptuj imenuje nemški notar.

To je vzrok, da obžalujemo odhod notarja iz Ptuja v Mokronog, kajti ne samo, da je vsled tega imenovanja zapostavljenih mnogo kranjskih notarskih kandidatov, ki že nerazmerno dolgo čakajo na imenovanje, in ki nimajo prav nič upanja, da bi dobili kako notarsko mesto na Štajerskem, saj so Slovenci in Kranjci, ampak tudi zategadelj, ker iz tega lahko nastane nevarnost za slovensko večino v notarski zbornici spodnještajerski.

Jedro židovstva.

2. Židovski značaj v primeri z arijskim. (Dalje.)

Da živijo Židje le za ta svet, kaže nam vsaka stran njihovega svetega pisma; zemlja je njih domovina: „Bodite plodoviti in množite se, in giblite se na zemlji, da vas bode mnogo po njej“ (1. Mojz. 9, 7). Boga ljubijo, da bi njim on ljubezen — poplačal (5. Mojz. 6, 10—11): „Gospod... je prisegel, ... deželo tebi (Izraelu) dati, velika lična mesta, ki jih nisi sezidal, in biše, polne vsega dobrega, ki jih nisi ti napolnil... in vinograde in oljske gore, ki jih nisi ti nasačil, da bodeš jedel in se nasitil.“ In svetovna vlada mora biti poslednji, najvišji cilj židovski: „Blagoslovljen boš

(Izrael) med vsemi narodi. Nihče med teboj ne bode neploden... gospod bo od tebe odpravil vse bolezni... in jih bo naložil tvojim sovražnikom. Ti požreš vse narode, katere ti bo Gospod, tvoj Bog, dal. Ti njim ne prizanašaj, in ne služi njihovim bogovom; kajti to bi ti bila smrt.“ (5. Mojz. 7, 14—17). Čeravno je Izrael „najmanjši izmed narodov“ (tam 7.), vendar ga Jahve čuva, da ga nihče ne premore. „Gospod, tvoj Bog, jih pred teboj uniči, in njih ubije v velikem boju, dokler njih ne ugonobi, in ti bo dal njih kralje v tvoje roke“ (tam 23—24). „In kralji bodo reditelji tvoji in njih knjeginje dojke tvoje; v tla obrnjeni z obličjem bodo se ti klanjali in prah nog tvojih bodo lizali; da spoznaš, da sem jaz gospod, da se ne osramoté oni, ki me čakajo“ (Izaija 49, 23).

Evo strašna orientalna maščevalnost: „In storim, da bodo zatiranci tvoji jedli lastno svoje meso, in kakor z vinom upijali se s svojo krvjo (!), da spozna vse meso, da sem jaz gospod rešitelj tvoj, in maščevalec tvoj, krepki bog Jakobov“ (tam 26).

Talmud ima izreke v podobnem smislu: Židov je ves svet. „Imetek Nežida je kakor imetek brez gospodarja, in vsak (Žid) ima pravo polastiti se ga.“ „Izrael je brez bremena dela in dobiva denar od vseh narodov sveta.“ (Gl. Rohling, Talmud — Jude, 4. Aufl. str. 74 sl.) Sicer pa ni treba preveč po talmudu brskati, ker so podobne reči že v bibliji.

Goljufijstvo židovsko je najlepše jeden prerokov naslikal: „Priatelj slepi prijatelja, in ne govori ré resnične besede; prizadevajo si, kako bi drug drugega goljufal, in njim je žal, da ne morejo še kaj hujšega storiti.“ (Jeremia 9, 4).

Prevelike spolovne potrebe Židov bičal je isti prerok: „Kajti videl sem tvoje prešeštvovanje, tvojo pohotnost, tvoje predrzno blodništvo“ (tam 13, 27).

Takošni so bili Židi in takošni — so še.

Kaki so pa Ariji?

Ne more biti naš namen, na tem mestu nprav in značaj Arijev analizovati;

saj tudi sami sebe vendar nekoliko po znamo. Le glavna nasprotstva obojih značajev hočemo nekoliko naglasiti.

Najbolj nam morebiti kaže na brezno med arijsko in židovsko raso jedno ime: Jezus Kristus. Krist je vzrasel iz židovskih religioznih tal, ali večina Židov ni sprejela njegovega nauka, dočim večina Indogermanov spoznava njega v tej ali oni obliki. To dejstvo govori cele knjige.

Krist uči ljubezen do vseh ljudij, enakost vseh ljudij in narodov, ali Židje v svoji nadutosti niso sposobni ta nauk vsprejeti in odpustiti od svojega izjemnega stanja pred Jehovo, od svojega izvoljenstva in mesijanstva. Krist uči, da je za vse narode prostora na zemlji — Židi ne dopustijo „poganom“ eksistence in pričakujejo mesijo, ki podvrže vse Nežide k nogam Židov, da njim bodo poljubovali in lizali „prah nog“ njihovih. Krist propoveduje Boga ljubezni, Židi izpovedajo „strašnega boga“, Jehovo, ki zmane in stare vse sovražnike Izraela. Krist povzdiguje in čišla trpljenje ter delo, Židje zaničujejo „sužnjovo“ fizično delo in nadaljujejo svoje parasitsko življenje na steblih narodov. Krist tolaži človeštvo z veseljem nebeškega kraljetva, Židje hočejo na tem svetu imeti mogočno kraljestvo, in celo apostoli v okolici Kristovi se kažejo kot pravi Židje, ko se pripravajo o tem, koje takorekoč ministrsko mesto bode vsakteri zavzemal ob prestolu silnega kralja Judov.

Kristovi idejali in židovski idejali so si tako nasprotni ko noč in dan. Kaj čudo, da so učenjaki začeli globlje preiskavati, so li Kristovi idejali sploh mogli biti nadaljevanje in „dopolnjevanje“ starega zakona; in nekateri skušajo dokazovati, da Galilejci, med katerimi se je Krist rodil, kot pleme sploh Židje bili niso. H. St. Chamberlain meni v svoji duhoviti knjigi: „Die Grundlagen des 19. Jahrhunderts“, da je gotovo, da Krist ni bil Žid v etnografičnem smislu; je-li bil Arijec, katerih je v Galileji tedaj tudi bilo, se pa ne da dokazati.

(Dalje prih.)

LISTEK.

Ivan Grohar.

Škica o njegovem slikarskem delovanju, čital na jour-fixe „umetniškega društva“ Vatroslav Holz.

Slikar Ivan Grohar je včeraj v tukajšnjem „Katoliškem domu“ razstavil dve cerkveni sliki, naročeni za postranska altarja v novovzgrajeni romanski cerkvi na Brezji na Gorenjskem. Ti sliki nam predočujeta vizijo Sv. Antona puščavnika in sv. Antona padovanskega.

Povodom te razstave je meni, prostovoljnemu poročevalcu o tekočih pojavih na slovenskem polju vpodabljaljočih umetnostij prijetna dolžnost, priobčiti v naslednji škici nekoliko najznatnejših podatkov iz dosedanjega življenja in delovanja umetnikovega.

Ivan Grohar se je porodil dne 21. junija 1867. leta v Sorici na Gorenjskem, torej v onem klasičnem kotu pod mogočnim Blegašem, kjer se nam je porodila množica vlenadarjenih mož, ki so na torišču umetnosti in vede proslavljali in še proslavljajo naš prezirani in zatirani slovenski rod. Prirojeni nagon do slikarske umetnosti, ki se mu je pojavil že v rosní mladosti, da ga je

negoval že doma, potem pri Bradaški v Kranju, je odvedlo petindvajsetletnega mladeniča Groharja iz gorenjskega zatišja v Gradec, kjer je leta 1892. stopil v ondotno slikarsko akademijo ter se pod tačasnim ravnateljem Schwachom vežbal v risanju in slikanju. Iz graške akademije, kjer se je učil vzdržema do leta 1896., napotil se je Grohar naravnost v Monakovo, v to najvažnejšo nemško postojanko na širnem polju lepih umetnostij. V opevanih Atenah ob Izari je mladi naš rojak popolnjeval svoje strokovne študije, kopiraje razne slike Murillove in Velasquezove; na to pa je preživel tri leta zopet v svoji domovini. V tem času je izvršil raznovrstne slike, katerih večino je razstavljal v Ljubljani, in sicer kakor je, žal, še vedno primoran slovenski umetnik, po trgovskih izložbah. Ker so že takrat ljubljanski časopisi poročali o teh Groharjevih slikah, omejim se jaz tu le na njih označujoče naslove.

Tu je bila „Sveta družina“, to je rojstvo Kristusovo; potem „Pred poroko“, namreč nevesta se pripravlja za poroko in mati jej naravnava takozvano „havbo“, kakršnje so nosile nekoč naše brdke Gorenjke. To veledražestno žanrsko sliko iz nekdanjega narodnega življenja slovenskega je umetnik prodal v — Curihu, kjer jo je

bil tudi razstavil — tu doma med rojaki se ni našel kupec, ki bi bil rešil tak dragocen spomenik na izginjeno preslikovito narodno nošo!...

Dalje sta bili razstavljeni zopet dve žanrski sliki, dva ljubka prizora iz domačega življenja in sicer: „Mož sedeč pri peči si prižiga tobak v pipi“, potem „Žena ob ognjišču“. Ti dve sliki sta takojimenovani študiji v „clair-obscuri maniri“, t. j. reprodukcija svetlobnih refleksov ter vzajemnega razmerja med lučjo in temo. Omenjeni dve sliki je g. Grohar prodal zopet — tujcem, in to v Monakovem, dasi sta bili razpostavljeni na ogled in prodajo imovitim prebivalcem stolice slovenske! —

Po svoji vrnitvi iz Izarskih Aten je Ivan Grohar izvršil nekoliko cerkvenih slik à fresco.

Na Libušrjem, v predivni rojstni župniji Gregorčičevi, naslikal je v presbiteriju ondotne cerkve: „Štiri evangeliste“, na oboku zadnje cerkvene ladije pa „Vnebovzetje Marije“, ter za velikim oltarjem „Prihod sv. Duha“ po vsem obsegu zidu, na kateri so podobe apostolov in med njimi sedeče Device Marije nadnaravne velikosti.

V Ročinju nad Kanalom ob sinje-zelenkasti Soči je uprizoril (tudi na presni omet) „Češčenje sv. Rešnjega telesa.

Potem v Logu pod Predelom je slikal takisto zgoraj navedeno „Češčenje“, dalje „Kronanje Device Marije“ in „Kamenjanje sv. Štefana“. —

Nadalje so bile štiri oljnate slike in sicer: „Sv. Helena“ za cerkev Sv. Helene v Dolu ob Savi, potem „Nezakonska mati“, po preznani Prešernovi pesmi in pa „Dobrodošli gostje“ ter majbna slička: „Prepovedani sad“, t. j. deklica zoblje na skrivoma grozdje. —

Vse te slike so takrat obujale v Ljubljani živahno pozornost in zanimanje za mladega umetnika.

In glejte, zdaj je iznova stopil pred nas z dvenoma veleznamenitima slikama, na katerima nam takorekoč ad oculos demonstrira svoj vsega priznanja vredni napredek v slikarski umetnosti! Kdor se torej količkaj zanima za razvoj naših vpodabljaljočih umetnostij, naj ne zamudi preugodne prilike ter naj si ogleda v „Katoliškem domu“ razstavljeni sliki Groharjevi! Naj nikogar ne moti pridevnik imenovanega doma ali cerkveni predmet slik, kakor tudi se nihče ne bode mogel izgovarjati z — vstopnino, kajti naš umetnik je najnovejša svoja umotvora razstavil na brezplačni ogled.

Opozorivši slavno občinstvo na Groharjevo razstavo, vzdržujem se na zdaj vsa-

„Reichswehr“ poroča, da ni več dvoma, da odstopi Wittkovo ministrstvo še tekom tega tedna, ter da pride potem na krmilo Koerberjevo ministrstvo, ki ima le ta namen, da nadaljuje in dovrši nalogo, za katero je bil poklican grof Clary. Glavna naloga Koerberja pa bo pripraviti tla za spravo med Nemci in Čehi. Spravo izvrši naslednje, definitivno koalicijsko ministrstvo. Nadalje bo Koerber odpravil zastanke izza obstrukcijske dobe, torej naredbe § 14, § 14. proračun in § 14. nagodbo. Koerber meni vzeti v svoj kabinet troje strankarjev, ki bodo posredovalci med vlado in strankami. V novem kabinetu bode troje ministrov brez portfeljev in sicer nemški, češki in poljski. Ako bi Nemci ne marali svojega ministra, ga tudi Čehi ne dobé, ter bo gališki minister zopet Chlendorowski. Državni zbor se skliče — tako poroča „Reichswehr“ — za torek 23. t. m.; deželni zbori začno zopet zborovati šele potem, ko bo dokončal drž. zbor svoje delo. „Neue Freie Presse“ trdi, da ministrov krajanov ne bo v Koerberjevem ministrstvu, nego da je to le pobožna želja nekaterih, ki bi bili radi ministri. — „Gazeta Narodowa“ pa poroča, da vstopita v Koerberjev kabinet dva drž. poslanca (češki in poljski) kot zaupnika svojih strank ter dobita bržčas tudi dva portfelja, menda železniškega in justičnega. Parlamentarno ministrstvo je za dalje čase izključeno, ker v drž. zboru ni nobene večine. Vlada, ki bi se opirala na desnico, bi doživela jako lahko poraze. Poljski minister Chlendorowski se je izrekel proti temu, da bi se poljski klub na katerokoli stran preveč angažiral. Najboljše je, da ostanejo med strankami ter da se nagibljejo vselej tako, da podpró dinastijo in monarhijo. „Przeglądu“ se zde nazoni Chlendorovskega edino izveličavni za Poljake ter meni, da parlamentarne zveze ne smejo postati umetne dogme. Praški in brnski listi zahtevajo, da se pri bodoči spravi akciji ne rešuje jezikovno vprašanje le za Češko, nego tudi za Moravsko in za Šlezijo.

Desetina v Bolgariji.

Splošna nezadovoljnost v Bolgariji narašča. V več vaseh so imeli kmetje že shode, na katerih so razdraženi protestirali proti oktroiranemu zakonu, s katerim se uvede zopet desetina. Ta zakon se je sklenil namreč v zlic hudemu odporu opozicije in tudi nekaterih somišljenikov vladne stranke. Predno se je otvorilo sobranje, so prefekti med prebivalstvom spraševali, kakšnega mnjenja je glede desetine. Seveda se je izreklo vse proti desetini, ki pa se je v sobranju v zlic temu sklenila na splošno razburjenje. Ubogi bolgarski narod je že itak večinoma reven; vojaštvo in uprava dežele mu nalagata ogromnih davkov. Dolgovi Bolgarije so že neznosni. Celo knez se je odpovedal na korist deželi polovici svoje apanaže. Zdi se, da stoje v Bolgariji pred velikim krahom. Desetina je menda zadnje sredstvo, da se reši vlada, a desetina po-

keršnjega opisovanja, da bi se mi ne očitalo morda, da hočem komu sugerirati ugodno ali protivno sodbo razstavljenih slik. Kdor ima oči vstvarjene za estetiški užitek, naj se potruži sam v naznačeno dvorano in prepriča naj se: — o nenavadni, povsem svobodni in samostalni koncepciji vpriporjenih dveh vizij iz življenja imenovanih svetnikov; potem o genialno porazdeljenem razmerju svetlobe in sence in o blagodejnem ravnotežju njiju kontrastov, da ne govorim o živosojnem, nekonvencionalno-mističnem koloritu obeh slik...

Po završeni razstavi opišem i vsebino teh dveh svetniških prikaznij na drugem mestu. —

Gospod Grohar je, kolikor morem presoditi po prekratkem občevanju z njim, izrečen individualist, ki se ne opira na tuje rame, temveč proizvaja svoje samostalno spočete umetniške zamisli iz svoje duše; najbolj ga mičejo žanrski prizori iz ljudskega življenja in to večinoma ob čarobnih spreminjavah svetlobe in teme.

In ker je naš mladi umetnik povsem zdrav na duhu in telesu čil in vedročuden ter prošinjen z oživljajočim ognjem nedomišljave samozvesti, ima se nadejati — plodovite umetniške bodočnosti!

V Ljubljani, 3. januarja 1900.

vzroči morda nemire, ki nalože vladi novih stroškov, da tako ne bo imela od desetine nobenega dobička.

Vojna v Južni Afriki.

Najnovejša poročila z bojišč se bavijo večinoma le z razmerami v Kaplandiji. Generala French in Gatacre sta skoraj v neprestanem boju z Buri. Sreča je opotoča, danes so zmagoviti Angleži, jutri Buri in zopet Angleži, boj pa se vrti vedno okoli Moltena in Kolesberga. Buri so zasedli hribe in griče okoli obeh dveh mest ter se ne dajo prepoditi, nego vedno in vedno z nova napadajo Angleže. Kakšen bode končni uspeh teh malih bitk ali prask, še ni znano, a toliko je že danes gotovo, da si tudi tu Angleži ne nabere lovorik. Iz Mafekinga so vdrlí Angleži znova na oblegajoče Bure, a so morali bežati nazaj, izgubivši 21 mrtvih in 23 ranjenih. Lord Methuen pa je pred Kimberleyem od vseh strani tako močno obdan, da se ne more nikamor ganiti, nego čakati, ali ga bo oprostil general French. Jako resna je vest, da se pripravlja med Zulukafri, Bazuti in Swazi zamorci splošna vstaja proti Burom ter da se je par sto divjakov že pridružilo Angležem. Ako se divjaki res dvignejo proti Burom, potem so hrabri Buri izgubljeni. Belgijska vlada se baje pripravlja, da v zvezi z Zjedinenimi državami poskusi posredovati za mir.

Dopisi.

Z Šiške, 7. januarja. V Zgornji Šiški pri „Matjanu“ se je vršil na Sv. treh kraljev dan občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda. Po običajnem pozdravu po prvomestniku g. Matjanu, podal je t. č. tajnik g. Drenik črtice iz zgodovine te podružnice. Anton Knez in Fran Ravnikar sta l. 1886. podružnico ustanovila, a že l. 1887. je zaspala in dremala je do l. 1892. Rajnki Josip Tavčar in Fr. Drenik sta jo zopet obudila. Gospod Matjan je oživiljeni podružnici stopil na čelo in ostal do sedaj. Dasi 14 let stara, delovala je le 9 let, a v tej dobi oddala je osrednji družbi 1057 gl. Iz blagajnikovega poročila sledi, da šteje podružnica 2 pokrovitelja, 11 ustanovnikov, 23 letnikov in 58 podpornih članov, skupno toraj 98 članov. Da se priredi na spomlad s pomočjo šišenske čitalnice, veselica v korist Ciril-Metodove družbe in za Prešernov spomenik je določena stvar. Pred volitvijo novega odbora izreče g. Matjan željo, da bi za prihodnje kdo drugi prevzel načelnštvo. Ko pa g. Drenik povdarja, da je za podružnico življenske važnosti, da ostane g. Matjan še dalje vodja ter predlaga, da se voli per acclamationem, se voljeni uda in obljubi še v prihodnje delati z vso unemo za velevažno družbo sv. Cirila in Metoda — ako ga bo odbor podpiral tako kakor doslej. Novi odbor je sestavljen takole: prvomestnik g. Matjan, namestnik g. Javoršek, tajnik g. Drenik, blagajnik g. Rojina, odbornika pa gg. Raktelj in Škarjovec.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 8. januarja.

— **Osebnosti.** Okrajni sodnik v Kočevju g. Ernest Höffern vitez Saalfeld je imenovan deželnosodnim svetnikom in voditeljem kočevskega sodišča. — Isto tako je imenovan deželnosodnim svetnikom okrajni sodnik v Slovenjem Gradcu gosp. Ferdinand pl. Sokoll. — Okrajnim sodnikom v Ptujju je imenovan ondotni sodni pristav g. Fran Glas.

— **Deželni predsednik baron Hein** je vsled dobljenega poziva odpotoval včeraj na Dunaj in bo danes sprejet v avdienci. Zatrjuje se, da je baron Hein v kombinaciji za novo ministrstvo in sicer se pravi, da mu je ponujen poljedelski portfelj. V današnjih razmerah pač ni posebno težko, storiti korak od deželnega predsednika do ministra, vprašanje je samo, koliko časa traja taka ministrska slava.

— **Politika v šoli.** Na gimnaziji so čitali škofov pastirski list, ki bi se bil moral prav za prav konfiscirati, ker obsega kaznjivo dejanje. Ta pastirski list se je čital dijakom, dasi je vlada šele pred kratkim ukazala šolskim nadzornikom, naj strogo pazijo, da se v šolo ne zanesejo konfesionalni in politični prepri. Kolikor je nam znano, se za pastirske liste ljubljanskega škofa ni določila nikaka izjema,

a vendar se šolska oblast ni zmenila za to, da se je na gimnaziji s čitanjem pastirskega lista šolska mladina ščuvala h kaznjivim dejanjem, k sovražnosti proti nekaterim škofu neljubim listom. Ali se pravi to izpolnjevati svoje dolžnosti, gosp. Šuman? Lep pedagog, ki dovoljuje, da duhovniki v šoli uganjajo politično ščuvanje! Mi moramo proti temu toliko odločnejše protestovati, ker duhovniki tudi po drugih šolah tako ravnaajo. Tako je gospod Kržič, člen dež. šolskega sveta, bral učiteljskišnikom nekak poseben pastirski list, naperjen proti učiteljskima strokovnima listoma, proti „brezverskemu“ šolskemu zakonu iz l. 1869. in proti svobodni šoli. Napravil je tudi jako zaslojen uvod. Take reči smejo duhovniki uganjati, na tako predrzen način smejo zlorabljeni svoje profesorske službe. Značilno je, da tisti Kržič, ki se je pred kratkim kar penil jeze, ker prihaja „Učiteljski Tovariš“ na učiteljske, je zdaj dal poslati po šest iztisov novega klerikalnega učiteljskega lista na zadnja dva letnika! To so razmere, katere se ne smejo trpeti in katerim se mora narediti konec. Ali bi ne bilo umestno, da se o njih izpregovori primerna krepka beseda v deželnem zboru?

— **Škofovi zavodi.** Grajščine Črneta škof ni kupil. Bila mu je predraga. Svoje zavode misli napraviti v Goričanih. Pretekli teden je škof sklical zaupne može iz občine Medvode k sebi v škofijo ter jim javil, da kani zidati svoje zavode v Goričanih pri Medvodah. Isti naj bi stali pod škofovim gradom proti železničnemu tiru. Škof je obljubil, odstopiti grajskega sveta 7 „johov“. Pri tem je povdarjal, da zavodov v Ljubljani nikakor ne zida potrditvi, svoj govor s krepkimi udarci z roko ob mizo. Ljudje v medvodski občini se zavodov prav nič ne vesele. To ve vsak, da zaslužil ne bo od njih niti krajcarja, pač pa se bo vsak čas beračilo pri ljudeh za zavode. Na vprašanje, kdo je proti škofovim zavodom, se je izmed zaupnih mož sicer le jeden oglasil, a drugi so molčali samo zato, ker se niso upali škofu ugovarjati.

— **Kako sodijo katoliški duhovniki o prisegi i. t. d.** Kako aktualne in našim klerikalcem kaj neprijetne stvari smo se dotaknili s to našo notico, ki smo jo priobčili v sredo, vidi se iz tega, da jo je „Slovenec“ takoj pobral, in da jo po svoji stari praksi preobrača. Povdarjali smo — kakor je to takoj razvidel vsak razsoden bralec — da klerikalci vse zlorabljaajo v svoje namene, da jim pri tem ni nobeno sredstvo preslabo, nobena stvar presveta, niti prisega in častna beseda ne. Dejali smo, da je prekarakterističen za naše dušne pastirje izrek monsignora Valentiniella, ki je v dosego svojega namena izjavil, da je nepošteno dejanje, če se kak učitelj zaveže, da ne pristopi katoliškemu učiteljskemu društvu, da je njegova prisega tedaj neveljavna i. t. d. To je jezuitska morala. — Da je „Slovenec“ stvar zasukal po svoje, je kaj lahko umevno, ker ima v to dovolj povoda. Presojevati nazore, ki jih o obljubi in prisegi izreka moralna teologija, nam ni prišlo na misel, tem manj, ker se naši klerikalci takih nazorov itak ne drže, temveč jih v vsakem slučaju sofistično razlagajo, kakor jim pride ravno prav.

— **Občinske volitve v Vipavi.** Klerikalna stranka kar ne more preboleti poraza, ki jo je zadel pri občinskih volitvah v Vipavi. Vložila je proti tem volitvam pritožbo, ki pa ne bo nič pomagala. Vipava ni in ne bo klerikalna, za to so porok tisti vrli možje, ki vodijo napredno narodno stranko in je porok zavednost in neustrašnost Vipavcev.

— **Dopolnilna deželnozborna volitev na Goriškem** na mesto grofa Coroninija je že začela delati preglavice strankam. Kot kandidatje se v raznih listih imenujejo različni možje. Čujejo se imena: grof Alfred Coronini, dr. Stanič, profesor Berbuč in dr. Tonkli. Volitev volilnih mož se začne še ta teden.

— **Istrski dež. poslanec dr. Bartoli** je odložil mandat za deželni zbor. Mandata za državni zbor ne odloži, ker je v strahu, da bi v slučaju novih volitev bil izvoljen hrvatski kandidat.

— **Slovensko gledališče.** Jutri v torek, dne 9. t. m. poje se tretjikrat ljubljanska opereta „Netopir“. V soboto, dne 13. t. m. pa privklat v letošnji sezoni Parmova opera „Ksenija“ in nova

izborna jednodejanska igra „Pri puščavniku“.

— **Slovensko gledališče.** V petek so ponavljali „Hamleta“ z enakim popolnim uspehom, kakor so ga igrali prvič. Gg. Inemann, Deyl in Danilo ter gđ. Ogrinčeva in gospa Danilova so se odlikovali v glavnih ulogah. Gg. Verovšek in Housa (kot grobar) sta bila celo boljša nego zadnjič. Gledališče je bilo precej prazno. — V soboto popoldne so igrali „Kmeta milijonarja“. Pohvaliti moramo gg. Houso, Verovška, Deyla, Orehka, Inemanna, Danila, pa tudi Vebleta, ki je igral prav živahno. Izmed ženskih ulog sodi pohvalna beseda v prvi vrsti gđ. Slavčevi. Pa tudi gospa Danilova in Polakova ter gđ. Ogrinčeva ter gospa Housova so storile v polni meri svojo dolžnost. Istega dne zvečer so ponavljali izza prejšnjih sezon predobro znani „Materin blagoslov“. O igri sami se nam ne zdi potrebno govoriti, ker jo pozna vsa Ljubljana. Igrali so prav lepo. Gđ. Slavčeva, gospa Danilova, a gđ. Ogrinčeva, a pred vsemi gospa Polakova so izborno igrale, oziroma pele. Vsa pohvala gre tudi gg. Inemannu, Deylu, Danilu, Verovšku in Housi. Gledališče je bilo popoldne in zvečer natlačeno polno. Polno je bilo smehu in dobre volje, a zvečer se je tudi tuintam utrnila kaka solza. Igralci in igralke so torej imeli mnogo posla. Občudujemo njih vztrajnost in vnemo ter jih zato prav toplo pohvaljamo. To je njim in našemu gledališču v čast in ponos! Veseli nas tudi, da se je tudi ta druga popoldanska predstava obnesla tako dobro. To nam je znak, da se udomačuje zanimanje do gledališča med najširšimi sloji, in to je veselo znamenje lepe bodočnosti! — a —

— **„Glasbena Matica“.** Čestiti členi moškega zbora „Glasbene Matice“ prosijo se, da pridejo danes zvečer ob 8. uri k skušnji za pevski večer, kateri se name-rava v nedeljo, dne 14. t. m. prirediti. Nadalje sklepajo, da se mora tudi o nekaterih stvareh tičočih se II. letošnjega rednega koncerta, kateri bo v sredo, dne 17. t. m. v „Narodnem domu“.

— **Fran Ondriček,** ces. kr. komorni virtuozi, koncertira v sredo, dne 17. t. m. v Ljubljani, in sicer sodeluje v II. rednem koncertu „Glasbene Matice“. V letošnji koncertni sezoni koncertiral je mojster Ondriček do Božiča na Ruskem, kjer so ga povsodi vsled njegove prekrasne igre z največjim navdušenjem sprejemali. 23. novembra nastopil je v Petrogradu, kjer do sedaj še nikdar ni slavil tolikega triumfa kakor sedaj. Petrogradski listi poročali in slavili so Ondrička kot največjega sedaj živečega virtu- oza na goslih. Njegov koncert v Petrogradu podaljšal se je v času na polovico, ker je vsled oduševljenja občinstva Ondriček moral nič manj kakor devet točk izven programa do-lati. Iz Nemškega, kjer sedaj biva, pride 14. t. m. v Prago, 17. v Ljubljano in 18. v Zagreb.

— **Sinočnja veselica št. Peterskih p odružnic družbe sv. Cirila in Metoda** vspela je sijajno. Vrlo slov. trgovsko pevsko društvo in izborni četverospjev „Ilirija“ žela sta mnogo pohvale na nju krasnem petju. Dodati sta morala mnogo točk in to vsled neprestanega ploskanja. Istotako pohvaljena bila je vojaška godba, koja je imela mnogo slovanskih skladb na vspe-redu in jih še nekoliko dodala. Krasen venec mladih gospic v narodnih nošah obujal je po pravici mnogo zanimanja in občinstvo segalo je rado po srečkah in lepih šopkih iz tako nežnih rok. Sokolska dvorana, galerija in prostor pod galerijo bili so natlačeno polni občinstva iz vseh slojev. Gmotni uspeh je presijalen: Čistega dohodka je nad 1800 K. Nekih idealen tržaški Slovenec, ki je menda po animozni „tetki“ informiran, udeležil se je, mudeč se po opravkih v Ljubljani — tudi te veselice in zaman povpraševal po dr. Šusteršiču, dr. Kreku in drugih klerikalnih prvkih in čudom gledal, ko so mu omiznjaki zatrjevali, da naši klerikalci za to družbo nič iz pod palca ne izpuste in pusté družbene, od šolskih sester opravljene zavode le od nas „preklicanih“ liberalcev uzdrževati. Za prelepi vspeh te veselice imajo največ zaslug vrle odbornice, na čelu jim gospa Vera dr. Šlajmarjeva in tajnik g. Mulaček.

— **Pevsko društvo „Slavec“** je priredilo predčerašnjim zvečer v Sokolovi

dvorani zabaven večer, ki je bil, kakor vse veselice „Slavca“, prav dobro obiskan. Na vsporedu so bile same humoristične točke in sviranje vojaške godbe, ki je bila jako marljiva ter je k vsaki točki dodala še po eno. Razen komičnih nastopov g. rež. Inemanna in gosp. House, ki sta zbužala zlasti s čudeznim otrokom mnogo smeha, je najbolj ugajalo „Modrovanje mojstra Smole“, v katerem je nastopil pisano kostumiran ves Slavčev moški zbor ter je prav lepo pel solo-točke operni basist g. Pestkowski. Toda uprizoritev tega „Modrovanja“ se ni prav posrečila. Seveda pa se nam zdi tako sklepanje sloge med „klerikalci, liberalci, socialci“ v najhujši pija nosti jako komično. Tudi kostumirani peterspev „Mišji strah“ je prav ugajal. Po vsporedu se je vršilo srečkanje, katero je doneslo nekaterim jako čedne dobičke. Glavna točka veselice pa je bil seveda ples, ki se je razvil naglo ter je trajal vzdržoma preko 3. ure zjutraj.

— Slovensko pisateljsko podporno društvo vabi svoje članove, da se v obilnem številu udeležijo občnega zbora, ki se bode vršil v ponedeljek, dne 22. januarja 1900. leta ob osmih zvečer v spodnjih prostorih čitalniške restavracije v „Narodnem domu“. Ako bi tedaj ne bil občni zbor sklepčen, se bode vršil nov občni zbor teden pozneje, dne 29. januarja na istem mestu in ob isti uri. Odbor.

— I. društvo hišnih posestnikov v Ljubljani občni zbor se bo v smislu § 10. društvenih pravil vršil dne 31. januarja t. l. ob 7. uri zvečer v vrtnem salonu hotela pri Maliču. Dnevni red bo objavljen v inseratnem delu lista. Členi dobivajo v uradnih urah 5½—7. ure zvečer v društvenih prostorih brezplačno pojasnila glede fasije osebno-dohodninskega davka, ki se mora ravno sedaj položiti. Isto tam se tudi sprejemajo pristopne izjave.

— Poštna vest. Naznanja se, da se zamorejo golice za poštne naloge, za poštne nakaznice, za poštne spremnice združene s povzetnimi poštними nakaznicami stare emisije, ki se nahajajo v rokah strank, do 31. januarja t. l. pod pogojem uporabljati, da se prepiše besedilo istih „gld.“ „kr.“ z besedilom „K“ in „vin.“

— Trgovski ples vršil se bode dne 10. februarja v veliki dvorani „Narodnega doma“ in so potrebne priprave v teku.

— I. plesni venček zaveze hotelskih gostilničarskih in kavarnarskih uslužbencev na Avstrijskem odseka za Ljubljano se vrši v četrtek, dne 11. januarja t. l. v kazinskem steklenem salonu. Godba ces. in kr. pešpolka št. 27. Leopold II. kralj Belgijcev. Začetek ob pol 9. uri. Vstopnina 60 kr. Navadna toaleta.

— Strokovno pekovsko društvo za Kranjsko priredi v nedeljo, dne 14. januarja 1900 svoj letošnji veliki pekovski ples v hotelu Lloyd s prijaznim sodelovanjem slavne godbe „Ilirija“. Častito občinstvo in prijatelji pekovske obrti se uljudno vabijo na mnogobrojen obisk. Začetek točno ob 4. uri popoldne. Vstopnina za osebo 1 krona, 1 dama prosta, za obitelj 2 kroni 40 vin.

— Pri okrožnem sodišču v Mariboru so se z novim letom ustanovili za nemške uradni slovenski učni tečaji. Učil bo dr. Janežič. Tisti uradniki, ki se bodo učili slovenščine, dobe za ta trud posebno nagrado in sicer po 200 kron. To je že več kakor čudno, da dobi nemški uradnik še plačilo za to, da si pridobi tistih svojstev, ki so neobhodno potrebna, ako naj izvršuje svojo službo.

— Ptujsko učiteljsko društvo je pri svojem glavnem zborovanju dne 4. jan. 1900 izvolilo sledeči odbor: Gg. Fr. Šorn, predsednik; Ivan Fras in gđ. Emilija Muška, tajnika; gospa Val. Kaukler, blagajničarica; g. Vinko Šerona, voditelj petja; gg. Anton Ogorelec in Fran Meško, odbornika.

— Pri Slavčevem šaljivem koncertu v „Narodnem domu“ dne 6. t. m. vršečem se žrebanji se za naslednje izžrebane dobitke ni še nihče oglašil: I. dobitok, veliki nastavek, št. 117, II. dobitok, krožnik, št. 373, III. dobitok, kadilna mizica, št. 95, VI. dobitok, tintnik, št. 494, VIII. dobitok, etui z desertnimi noži, št. 501, X. dobitok, service za liker št. 101, XI. dobitok, steklenica z likerjem št. 114. Dotičniki, ki so zadeli katero gori omenjenih števil, naj se blagovolijo zglašiti za dobitok pri dru-

štvu „Slavec“ v Narodnem domu v teku 8 dneh in sicer v ponedeljek 8. v sredo 11. in ponedeljek 15. t. m., da se jim izroči dobitki.

— Glas iz občinstva. Prebivalci ceste na Rudolfovo železnico nam pišejo, da je na njihovi cesti toliko blata, toliko luž in toliko teme, da bi se človek, ki gre po ti cesti, lahko vsak hip prekopicnil in utonil v blatu. Ker ravno na ti cesti stanuje več železniških služabnikov, ki morajo v noči capljati po tem blatu, bilo bi pač umestno, da se poklicani krogi tudi tega zapuščene kraja spomnijo.

— Tretji občni zbor olepševalnega društva v Škofji Loki se vrši dne 10. prosinca 1900 ob 9. uri zvečer v gostilni gospe Apolonije Deisinger s sledečim vsporedom: 1. Predsedstveno poročilo. 2. Poročilo blagajničarja o sklepnem računu društvenega leta 1899. a) o društvu, b) o javnem kopališču. 3. Volitev dveh računskih preglednikov. (Po § 8. društvenih pravil) 4. Volitev peterih udov društvenega odbora. (Po § 8. društvenih pravil. 5. Konstituiranje društvenega odbora in sicer izvolitev: a) predsednika, b) njega namestnika in c) denarničarja. (Po § 10. društ. pravil.) 6. Razni nasveti.

— Strajk premogarjev na Štajerskem je končan. Mej posestniki premogokopov v Köflachu in Voitsbergu in mej premogarji se je doseglo obe strani zadovoljujoče porazumljenje. Nekaterim zahtevam premogarjev so delodajalci ugodili. Z današnjim dnem se je v vseh premogokopih zopet začelo redno delo.

— Ukraden konj. V Berniku je bila predvčerajšnjem ukradena temnorjava kobila, široka 13 pesti, z belo liso na čela.

— Tatvina. Mariji Jančevi, branjevki, stanujoči v Hranilniških ulicah št. 10, je neznan tat ukradel 5. t. m. iz zaklenjene spalne sobe 70 kron.

— Konj splašil. V petek popoldne se je na Mesarski cesti splašil konj posestnika Franceta Židana in je dirjal po Poljanski cesti. Bil je vstaljen, ne da bi se bila kaka nesreča pripetila.

— Vlak povozil. Danes ponoči je mešani vlak med postajama Židani most in Hrastnik povozil tovarniškega delavca Jos. Kovača iz Hrastnika. Kovač je med vožnjo iz neznanega vzroka skočil iz kupeja in padel pod vlak. Bil je takoj mrtev.

* Dimitrij Vasiljevič Grigorovič, jeden najizrazitejših ruskih pisateljev, je umrl te dni v Peterburgu. Njegove povesti iz kmetiškega življenja, zlasti njegov „Nesrečni Anton“, „Mati in hči“, „Mačka in miš“ in „Štiri letne dobe“, so vzbujale pravo senzacijo. Z mojstrskim svojim peresom je slikal težko življenje ruskih kmetov. „Nesrečnega Antona“ je prepisala velika kneginja Jelena Pavlovna lastnoročno caru Aleksandru II. Grigorovič je umrl 76 let star.

* Mater umoril za — 5 gld. Iz Košic poročajo: Na Silvestrovo je rokodelce Josip Franko na poti v sosednjo vas davil svojo mater, ker mu ni hotela dati 5 gld., tako dolgo, da je izdihnila, potem pa jo je oropal, vrgl truplo v jarek, ki je bil poln vode in zbežal. Morilca še niso dobili.

* Ljudožrci so jih pojeli. Na takozvanih Admiralnih otokih živé še vedno Kanibali, ljudožrci. Nedavno so napadli neko ladjo, ter odvedli na otok kapitana, kmarja in 12 mornarjev. Tam so priredili Kanibali najprej veliko „veselico“, koncem katere so pobili vse Evropece ter jih požrli. Žrtve so bili ali Angleži ali pa Nemci.

Umetnost in književnost.

— Doprsni kipi dr. Prešerna. Pišejo nam: Nadarjeni naš akademski kipar Al. Repič je izdelal iz gline doprsno podobo Prešerna v dobi 35. let, ko nam je največ pel in najbolj deloval. Oziraje se na pesnikov portret iz dijaške dobe in na zadnjo podobo, kakor ga običajno rišejo, rešil je Repič nalogo mojstersko. Brez običajnega patosa in vnanjih efektov je ustvaril Repič globoko premišljeno obličje Prešernovo. Nič vsiljivega nimajo te poteze, a prav vsled svoje priprostosti so naravne in včinkujoče. In bolj ko se vtopiš v te mirne oči, v to mislečo čelo, te krepko oblikovane ustnice, na katerih se družijo ostra pikrost z nežnostjo — tembolj občuduješ fino karakteristiko Repičevo. „Da, to je naš Prešeren, naš preprosti ljubljani doktor — pesnik“, vsklikneš nehote pred tem umo-

tvorom. Po slovenskih hišah je težko najti sliko, kaj še soho Prešernovo (istotako kakega drugega velikega moža slovenskega). Pač je videti pri boljših rodivinah sohe in sohice, predstavljajoče Nemce Schillerja, Goetheja, Mozarta in Bog zna še koga, samo mož, ki so pisali v onem jeziku, ki se vsak dan razlega ali bi se imel razlegati po naših hišah, ni najti skoraj nikjer, da bi posvečevali prostore slovenske hiše s svojimi podobami. Novo priliko popraviti staro napako nam je ponudil Repič s svojim poprsem Prešernovem, ki je še vedno iz gline. In vendar bi stale poprse Prešernovo v naravni velikosti okoli 16 gld. ako bi se oglasilo 30 naročnikov, kar je gotovo mala vsota, če pomislimo na modelovanje originala in stroške pri vlivanju. Zato pozivljamo v prvi vrsti slovenske čitalnice, narodna društva ter rodbine širom slovenske domovine, da se z naročili odzovejo ob tej priliki, ker tako mojstrsko delo bilo bi ne glede na pieteto pesnika samega — kras vsaki dvorani in vsaki vizitni sobi. S tem bi pa prišlo akad. društvo „Slovenija“ na Dunaju do poprsja Prešernovega, katerega ob proslavi stoletnice rojstva pesnikovega ne sme pogrešati. Pod „Slovenijo“ iniciativo in vodstvom namreč prirede dunajski Slovani v zvezi s svojimi akademskimi društvi veliko slavnost v poveličanje Prešerna. Ker se pa bo ta vršila že v začetku meseca marcija, prosili bi, da se naročniki odzovejo vsaj do 20. januarja t. l. poročevalcu teh vrstic, ki je blagajnik v odboru za Prešernovo slavnost. Stud. phil. Niko Zupanič, Dunaj, VIII. Lederergasse 20, Th. 5.

— „Učiteljski Tovariš“. Št. 1. Vsebine: Naš program. — Ivan Ivanovič: 2000. — Organizacija učiteljstva. — Učitelj in duhovnik. — Učiteljski pravnik. — Ukazi in odredbe šolskih oblastev. — Zmes. — Književnost in umetnost. — Dopisi. — Vestnik. — Šiba in druge telesne kazni v zgodovini šolske discipline. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Listnica urednišva.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj 8. januarja. „Neue Freie Presse“ ne zahteva družega nič, kakor da se morajo portfelji ministrstva notranjih del, pravosodja, financ in nauka izročiti zanesljivim pristašem nemške napredne stranke, da se mora zasedanje parlamenta zaključiti in na mesto Fuchsa izvoliti pristaš nemške stranke predsednikom.

Dunaj 8. januarja. Koerber je bil včeraj sprejet v posebni avdienci pri cesarju. Formalno še ni dobil naloge, sestaviti novo ministrstvo. Danes so bili v adijenci sprejeti grof Fran Thun, dr. Kaizl, baron Gautsch in grof Bylandt.

Dunaj 8. januarja. „N. Fr. Pr.“ javlja, da postane baron Dipauli namestnik v Trstu, ako vstopi grof Goëss v novo ministrstvo.

Dunaj 8. januarja. Listi so preplavljeni z vsakovrstnimi kombinacijami glede novega ministrstva. Večinoma so te kombinacije neutemeljene, toliko bolj, ker je očitno, da so se pojavile velike težave.

Praga 8. januarja. Tukaj se je usmrtil mlad zdravnik dr. Landesmann in sicer vsled bede. Imel je samo dva pacienta in zadnji čas bil je v takih stiskah, da je stradal.

Budimpešta 8. januarja. Vlada predloži parlamentu zakonski načrt o odpravi inseratnega, koledarskega in plakatnega kolk.

Berolin 8. januarja. Iz Erfurta se poroča, da je vlada preklicala vsa iztiranja Čehov in Poljakov iz erfurtskega okraja.

Rim 8. januarja. Kralj je sprejel demisijo vojnega ministra generala Merija. Začasno vodstvo vojnega ministrstva je prevzel ministrski predsednik Pelloux.

Carigrad 8. januarja. Ekumejski patrijarhat je dobil od eksarhata v Strumnici obvestilo, da so Bulgari v Mirafi nekemu grškemu duhovniku siloma zabranili opravljati svojo službo in ga živega sežgali, ker se jim je upiral.

London 8. januarja. Buri so se Ladysmithu tako približali, da so jih morali Angleži z bajoneti prepoditi. Buri bombardirajo Ladysmith neprestano in pričakuje se, da poskusijo nov naskok.

London 8. januarja. Neka angleška vojna ladja je nemški parnik „Herzog“ sekvestrirala in ga pelje v Durban.

London 8. januarja. Zapovednik v Mafeking, Baden-Pawell, je naskočil utrdbe Burov, a je bil popolnoma poražen in se je moral umakniti. Njegova armada je bila vsa razgnana.

London 8. januarja. General French je bil novič poražen. Njegov podpolkovnik je odredil naskok na Bure, a njegova armada je bila pobita. Tri četrtine vojaštva se je moglo umakniti, jedna četrtina pa je bila obkoljena in se je morala udati Burom.

London 8. januarja. Položaj v Mafeking je tako obupen, da se pričakuje takojšnja kapitulacija.

Narodno gospodarstvo.

Trgovska obrtna zadruga „Mercur“ v Celji.
(Dalje.)

V tem oziru se je v zadnjih 20 do 30. letih že sicer veliko doseglo, imamo narodne obrtnike in trgovce v tej in onej stroki, ali ravno v jedni najvažnejši trgovski stroki, v železnini dozaj Slovenci nismo imeli na Spodnjem Štajerskem svoje trgovine, ki bi delala v velikem ter bila zmožna konkurenco delati vsaki drugi trgovini enake vrste. To je bil vzrok, da so veliki železni trgovci nasprotnega političnega in narodnega mišljenja imeli po celom Slovenskem nekaj monopol — ter misleč, da jim je ta monopol zagotovljen za večne čase, se postavljali s svojimi uslužbenci vedno na čelo vsemu protislovenskemu gibanju. Zadruga „Mercur“ odkazala si je torej kot prvo in poglavitno svojo nalogo ustanoviti v Celju, ki je sedaj za ves avstrijski jug nekako središče trgovine za železnino, trgovino z železnino na debelo in drobno ter to trgovino založiti s tako velikim fondom, da bode ista zmožna konkurirati z vsako drugo železno trgovino, to tako glede kakovosti blaga, kakor glede nizkih cen; kajti kupovala bode blago vse v velikem za gotov denar, toraj po najnižjih mogočih cenah, in ker ta trgovina ni last posameznika, kateri bi se hotel bogatiti pri trgovini, prodajala bode ista blago po primeroma prav ugodnih nizkih cenah.

Kričeči dogodki, vršeči se dne 9. in 10. avgusta t. l. v Celji zoper Slovence silili so do konečnega odločilnega koraka. Sklical se je na dne 4. oktobra v Narodni dom v Celje shod slovenskih zaupnikov, kamor se je istih zbralo nad 50 iz vseh krajev Spodnje Štajerske. Shod je pritrdil z navdušenjem po deželnem poslancu g. dru. Ivanu Dečku, izdelanemu in predloženemu nasvetu glede ustanovitve zadruge „Mercur“ v Celji. Pokazali so navzoči na najsijajniši način, da res ustrezajo predlogi občemu mnenju s tem, da so v prvi ¼ uri podpisali za nameravano zadruge svoto od 27.000 gld.

Na čelo zadruge izvolili so se gg.: Peter Majdič, posestnik umetnega mlina kot načelnik, dr. Jožef Vrečko, odvetnik kot njegov namestnik, dr. Ivan Dečko, odvetnik, dr. Jos. Sernek, odvetnik, Dragotin Hribar, lastnik tiskarne, Anton Kolenc, trgovec vsi v Celji, Norbert Zanjer, trgovec v Št. Pavlu, Franc Xav. Petek, trgovec v Ljubnem, Ferd. Ivanuš, trgovec v Poličanah, Martin Ogorevc v Brežicah in Jož. Širca, župan in veleposestnik v Žalcu kot odborniki.

Imena izvoljencev so tako odlična, da so že ista sama porok, da je podjetje zdravo, dobro premišljeno, da bode dobro izvedeno, imelo tudi dober, popoln uspeh.
(Konec prih.)

Darila.

Uredništvu našega lista so poslali: Za družbo sv. Cirila in Metoda: Vrle Litjske Slovenke so poslane vnovič (kakor smo že naznanili me domačimi vestmi) 200 K pokroviteljine; za odkup od novoletnih voščil pa 57 K 70 vin. (imena prijavimo na drugem mestu). — Skupaj 257 K 70 vin. — Živele zares uzorne Litjske Slovenke, ki naj bodo v sijajen, posnemanja vreden vzgled vsem Slovenkam!

Družbi sv. Cirila in Metoda v korist so se odkupili od novoletnih voščil:

V Litiji: gg. Karl Zotmann, L. Svetec, Nabernik, dr. Jamšek, Fr. Slanc, Oblak, F. Zupančič, Lebinger, Bergmann, Beneš, Hutter, Neimenovan, dr. Pavlič, Šeber, Jeretin, Jenko, Aug. in Roza Černe, J. Haslinger, Klinc, Koprivnikar, Ditrich, Grünwald, Bevk Helena, Kobler, Turra, Karla Kostanjevec, Ema Magolič, Roblek, M. Jeretin, Marija Zore, O. Juh, Josipina Bartl, A. Jenko, Ljudmila Roblek, T. Svetec, Hilda pl. Orbok, Julka Vogl, Jeločnik, Lojzika Haslinger, Nerat, Schott, Prain-falk Uršula, Treo, Stefan Murzau, Katarina Hribar in dr. Premrov.

V Ribnici: č. dame, gospodje in družine: z 2 K: Fr. Dolinar, Gruntar, Kmet. društvo, Fr. Picek, Andr. Podboj, Mat. Rudesch, dr. Schiffrer, Fr. Višnikar; z 1 K: Jos. Ančik, Bobek, Jos. Brešar, Pavla Fleš, Iv. Gregorčič, Jos. Hribar, Jerše, Jos. Klun, Jak. Kordiš, Frid. Logar, Fr. Modrijan, Neimenovan, Klem. Pauser, Andr. Peterlin, Ivan Rus, Štefančič, Andr. Tavcar, Št. Tomšič; s 60 h: Iv. Arko, Mar. Arko št. 2, Fr. Česark, Ant. Debelak, Jak. Klun, Lúške, Iv. Lovšin, Iv. Novak, Fr. Podboj, K. Prijatelj, Rimeric.

Dež. gledališče v Ljubljani.
Štev. 49. Dr. pr. 987.

V torek, dne 9. januarja 1900.

Tretjkrat v sezoni:

Netopir.

Komična opereta v treh dejanjih. Po Meilhac in Halévyja „Reveillon“ prosto predelal C. Haffner in Rihard Gené. Uglasbil Ivan Strauss. Kapelnik g. Hilarij Benšek. Režiser g. Rudolf Inemann.

Blagajnica se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7.30. uri. — Konec po 10. uri. Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. peh. polka Leopold II. št. 27.

Prihodnja predstava v soboto, 13. januarja 1900. Opera „Ksenija“, igra: „Pri puščavniku“.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 2. januarja: Ana Jalen, dninarica, 44 let, Radečkova cesta št. 11, vsled raka.

Dne 3. januarja: Franja Gregorič, pomožnega uradnika žena, 65 let, Ulice na Grad št. 11, vnetje rebrene.

Dne 4. januarja: Bogomir Komar, črko-stavčev sin, 4 leta, Rožne ulice št. 29, oslavljenje. — Marija Jerič, zasebnica, 27 let, Stari trg št. 26, jetika. — Marija Felician, delavka, 23 let, Zalokarjeva cesta št. 7, jetika.

Dne 5. januarja: France Majcen posestnikov sin, 4 mesece, Poljanska cesta št. 48, želodčni katar.

Dne 7. januarja: Fran Pipa, poštnega sluga sin, 2 leti, Rožne ulice št. 8, davica.

V deželni bolnici:

Dne 4. januarja: Jožef Ban, železniški uslužbenec, 75 let, mrtvoud. — Marija Jerina, kajzarjeva žena, 42 let, naduha in srčna hiba.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m. Srednji zračni tlak 736.0 mm.

Januar	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
5.	9. zvečer	731.0	7.0	sl. jzhod	jasno	1.0 mm
6.	7. zjutraj	736.0	1.7	sr. jzhod	oblačno	
	2. popol.	738.3	3.8	sr. sever	dež	
7.	9. zvečer	739.8	3.6	sl. sever	dež	127 mm
	7. zjutraj	738.3	3.0	sr. sever	oblačno	
	2. popol.	735.3	3.6	sl. jzhod	oblačno	
8.	9. zvečer	733.8	3.3	sl. jzhod	oblačno	17 mm
	7. zjutraj	733.5	2.5	sl. jzhod	oblačno	
	2. popol.	733.6	4.2	sl. jug	oblačno	

Srednja temperatura petka, sobote in nedelje 8.7°, 3.0° in 3.3°, normale: -2.7°, -2.7° in -2.7°.

Razglas.

Mestna hranilnica ljubljanska razpisuje s tem

službo asistenta

z letno plačo 1400 kron in stanarino 300 kron ter s pravico do dveh petletnic po 200 kron. Prošnje za to službo z dokazili o usposobljenosti vložiti je do vštetega 21. januarja t. l. pri podpisnem ravnateljstvu.

Pri nastopu službe položiti je kavicjo v visokosti plače.

V Ljubljani, dne 7. januarja 1900.

Ravnateljstvo mestne hranilnice ljubljanske.

Narodna jed

postati morajo **testenine iz Prve kranjske tovarne testenin Žnidaršič & Valenčič v Il. Bistrici** po njih izbornem okusu, obilni redilnosti, nizki ceni in enostavnem pripravljanju. Zahtevajte jih v vseh prodajalnicah jestvin. (2029—10)

Dunajska borza

dne 8. januarja 1900.

Skupni državni dolg v notah	98 K 80
Skupni državni dolg v srebru	98 " 70
Avstrijska zlata rentna	97 " 70
Avstrijska krona rentna 4%	98 " 80
Ogrska zlata rentna 4%	97 " 70
Ogrska krona rentna 4%	94 " 85
Avstro-ogrsko bančne delnice	130 " 50
Kreditne delnice	232 " 35
London vista	242 " 50
Nemški drž. bankovci za 100 mark	118 " 15
20 mark	23 " 66
20 frankov	19 " 20
Italijanski bankovci	89 " 65
C. kr. cekini	11 " 62

Zahvaljujemo

se prav iskreno vsem, kateri so izražali na kakršnen si koli način tolažečo sočutje ob boleznih in sožalje ob britki izgubi dragega, nepozabnega nam očeta, gospoda

Jožefa Ban.

Topla zahvala še posebej prečastiti duhovščini, slav. delavskemu pevskemu društvu „Slavec“ na ganljivem, v srce segajočem petju, darovalcem vencev in mnogobrojnim spremljevalcem blagega pokojnika k poslednjemu počitku.

V Ljubljani, 8. januarja 1900.

Žalujoči sinovi in hči.

Kupi se

malo posestvo ali hiša z vrtom na deželi blizu železnice.

Ponudbe na upravnistvo „Slov. Nar.“ (31—2)

Najvišje priznanje Nj. c. in kr. Visokosti presvetle gospe prestolonaslednika vdove nadvojvodinje Štefanije.

Štefanijine
zobne kapljice
lekarnarja
Piccoli-ja v Ljubljani
pvrnega dobavitelja Nj. svet. papeže Leona XIII.

Premirane v higijeničnih razstavah v Londonu, Parizu, Genevi, v II. mejnarodni farmaceutički razstavi v Pragi in v jubilejski razstavi na Dunaji l. 1898.

Vporabljala jih je opetovano Nj. c. in kr. Visokost presvetla gospe prestolonaslednika vdova nadvojvodinja Štefanija v najvišjo Nje zadovoljnost (tajniški dopis iz Laksenbura s 30. dne oktobra 1894) in je glasom objavila Nje gosp. najvišjega dvornega mojstra z dne 27. decembra 1898 št. 230 iz leta 1897 najmilostivejše blagovolila dovoliti, da se smejo po lekarnarju Piccoli-ju v Ljubljani iznajdene in izdelane zobne kapljice imenovati Štefanijine zobne kapljice.

Nekaj kapljic na pavoli se dene v votli (14) c. zob in vtolažijo bolečine. (582)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Geneve, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzenj, Marijine vane, Hebr, Franzove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — **Proga v Novo mesto in v Kočevje.** Osonni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža.** Ob 5. uri 46 m. zjutraj osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Lince, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 17 m. popoldne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Lince, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osonni vlak z Dunaja, Solnograda, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih iz Lince. — **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Osonni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik.** Ob 7. uri 23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.** Ob 6. uri 56 m. zjutraj, ob 11. uri 8 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. zvečer. (4)

Novo za trgovce in poljedelce!

Po razpisu visoke c. kr. deželne vlade v Ljubljani z dne 18. julija 1899, št. 10.599, in po vznanji slavnega magistrata v Ljubljani z dne 28. julija 1899, št. 25.255, se sme

doktor pl. Trnkóczy-jev

Praščji redilni prašek

prosto prodajati v vseh prodajalnicah.

Redilni in krmilni prašek. Varstveno in dietetično sredstvo za prašiče. Za notranjo rabo, služi tvorbi mesa in tolaže. Jako blagodejno vpliva na prebavne organe. Zahvalna in priporočilna pisma itd. od mnogih poljedelcev potrjujejo dobroto tega sredstva, katero bi ne smelo manjkati pri nobeni kmetiji. Zavojček 25 kr., pet zavojčkov samo 1 gld.

Dobiva se pristno samo s to varstveno znamko v vseh lekarnah, drogerijah in pri vseh trgovcih. Zahteva naj se potem izrecno doktorja pl. Trnkóczyja praščji prašek z gorenjo znamko. Če bi ga ne bilo dobiti v gorenjih prodajalnah, piši pod naslovom:

lekarna Trnkóczy, Ljubljana na dopisnico za 5 vinarjev in se potem z obratno pošto originalna zmes dopošlje. Preprodajalci dobé per Cassa 40% popusta. Ako se vzame 15 zavojev po poštnem povzetju ali če se vpošlje naprej 2 gld. 25 kr. je embalaža prosta. (5—3)

Št. 12168 l. 1899.

Razglas.

Deželni odbor je namestil deželnega praktičnega učitelja za mlekarstvo in sirarstvo, ki ima nalog pospeševati napredek mlekarstva in sirarstva v naši deželi.

Ker se pogostoma slišijo pritožbe, da pomankuje mlekariskim zadrugam, ki se v deželi v tako lepem številu razvijajo, dobrega sirarskega veščaka, ki bi bil njim pri ustanovitvi in ureditvi, kakor tudi v nadaljnjem delovanju v posvet in pomoč, razglašajo s tem deželni odbor, da bo rade volje ugodil prošnjam mlekariskih zadrug, če bodo zahtevale, da se jim dopošlje deželni sirarski veščak v posvet.

Prošnje za to je pošiljati podpisnemu deželnemu odboru.

Od deželnega odbora kranjskega v Ljubljani

dne 3. januarja 1900

Vabilo

I. plesni venček zaveze hotelskih, gostilničarskih in kavarnarskih uslužbencev na Avstrijskem

odseka za Ljubljano

ki se bode vršil

v četrtek, dné 11. januarja 1900
v kazinskem steklenem salonu.

Godba c. in kr. pešpolka št. 27, Leopold II., kralj Belgijcev.

Začetek ob pol 9. uri.

Vstopnina 60 kr.

(51—1)

Navadna toaleta.

Odbor.